

UVODNIK

Ker se breme raka večja ne le pri nas, ampak povsod po svetu, postaja vse pomembnejši javnozdravstveni problem. Za obvladovanje rakavih bolezni sta potrebni skrb države in osveščenost vsega prebivalstva. Zveza slovenskih društev za boj proti raku si z regijskimi društvi prizadeva, da noben slovenski državljan ne bi mogel trditi, da ne ve, kaj lahko naredi, da si zmanjša ogroženost s to boleznijo ali jo vsaj čim prej odkrije.

Pri osveščanju laične javnosti imajo zelo pomembno vlogo vsi zdravstveni delavci na primarni ravni zdravstvenega varstva in v šolstvu. Zato si Zveza že več let prizadeva s pomočjo vrhunskih strokovnjakov dodatno približati znanje o vseh možnostih obvladovanja raka družinskim zdravnikom, drugim zdravstvenim delavcem in učiteljem zdravstvene vzgoje, ki naj to znanje predajajo laični javnosti. Zato že devetnajstič prirejamo seminar v spomin dr. Dušana Reje; letos je namenjen pregledu rezultatov naših treh organiziranih presejalnih programov – ZORE, DORE in SVITA – in prikazu značilnosti, ki spremljajo organizacijo in izvedbo tovrstnih programov.

Osnovni cilj vsakega onkološkega presejalnega programa je zmanjšati umrljivost za iskanim rakom; če pa se v programu odkrijejo in zdravijo tudi predrakave spremembe, se zmanjša tudi incidenca razvitega raka. Presejanje je javnozdravstveni ukrep, ki temelji na znanstvenih dokazih, da je mogoče z nekaterimi preprostimi preiskavami odkriti sumljive spremembe, še preden ljudem povzročajo težave, ki jih pripeljejo do zdravnika, jih z nadaljnjimi diagnostičnimi postopki potrditi, ali gre za predrakave spremembe ali raka in te zdraviti tako učinkovito, da človek zaradi bolezni ne umre oz. da ne zboli za rakom. Raziskave so pokazale, da je možno z uspešnimi presejalnimi programi zmanjšati umrljivost za rakom materničnega vratu za 80 do 90 odstotkov, za rakom dojk za 25 do 30 odstotkov ter za rakom debelega črevesa in danke za 20 odstotkov – seveda med tistimi, ki se redno udeležujejo presejalnih pregledov.

Želimo si, da bi udeleženci tokratnega seminarja in vsi, ki bodo zbornik prebrali, izvedeli čim več o poteku naših presejalnih programov in o tem, kaj naj bi vedeli ljudje, ki so na preglede povabljeni. Zavedati se je treba, da v presejanje vstopajo navidezno zdravi ljudje. Pri uvajanju in izvedbi preseja-

nja je zato toliko pomembnejše, da organizatorje vodi osnovno etično načelo, pričakovane koristi morajo kar najbolj prevladati nad morebitno škodo.

Zveza slovenskih društev za boj proti raku se zahvaljuje vsem predavateljem in sponzorjem, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi 19. Rejevega seminarja, ter vsem, ki se ga boste udeležili.

Izr. prof. dr. Maja Primic-Žakelj, dr. med.,
predsednica